

Temat: Formy ochrony przyrody w Polsce.

Teoria:

1. Formy ochrony przyrody w Polsce

W Polsce istnieją różne formy ochrony przyrody:

- ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów;
- parki narodowe;
- rezerваты przyrody;
- parki krajobrazowe;
- obszary chronionego krajobrazu;
- obszary Natura 2000;
- pomniki przyrody;
- stanowiska dokumentacyjne;
- użytki ekologiczne;
- zespoły przyrodniczo- krajobrazowe.

Ochrona przyrody może przybierać postać czynną i bierną. **Ochrona bierna** nie dopuszcza jakiegokolwiek ingerencji ze strony człowieka, pozostawia przyrodę jej naturalnym mechanizmom. **Ochrona czynna** zakłada podejmowanie działań mających na celu wspomaganie naturalnych mechanizmów rządzących przyrodą, np. usuwanie gatunków inwazyjnych, tworzenie warunków do rozwoju gatunków pożądaných – zakładanie budek lęgowych dla ptaków albo koszenie łąk.

2. Formy ochrony obszarowej

Formami ochrony obszarowej są m.in. parki narodowe, parki krajobrazowe, rezerваты przyrody, obszary chronionego krajobrazu oraz obszary Natura 2000.

Park narodowy – jest to obszar wyróżniający się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, społecznymi, kulturowymi i edukacyjnymi, o powierzchni nie mniejszej niż 1000 ha. W jego obrębie ochronie podlega cała przyroda oraz walory krajobrazowe. Każdy park musi mieć wyznaczoną **otulinę**, czyli obszar ochronny, na którym ogranicza się działalność gospodarczą. Park narodowy tworzy się w celu ochrony różnorodności biologicznej, zasobów, tworów i składników przyrody nieożywionej.

Parki narodowe

W Polsce do 2018 r. utworzono 23 parki narodowe, a ich łączna powierzchnia obejmuje ok. 1% obszaru kraju.

Rezerваты przyrody – to niewielkie obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, utworzone w celu ochrony określonych wartości przyrodniczych. Są to ekosystemy lub ich fragmenty (np. las, torfowisko, wydmy, zbiornik wodny), siedliska roślin, zwierząt i grzybów, twory przyrody nieożywionej wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.

Park krajobrazowy – jest to obszar chroniony ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania i popularyzacji tych wartości. Na ich terenach mogą znajdować się domy mieszkalne, ludzie mogą prowadzić działalność gospodarczą (np. rolniczą), ale w sposób nie obciążający środowiska.

Obszary chronionego krajobrazu – to tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz i możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem.

Obszary natura 2000 – są tworzone w celu ochrony ekosystemów i gatunków uważanych za cenne i zagrożone w skali całej Europy.

■ Park narodowy

PIENIŃSKI PARK NARODOWY
Rok utworzenia: 1932
(najstarszy park narodowy w Polsce)

Powierzchnia: 2346 ha

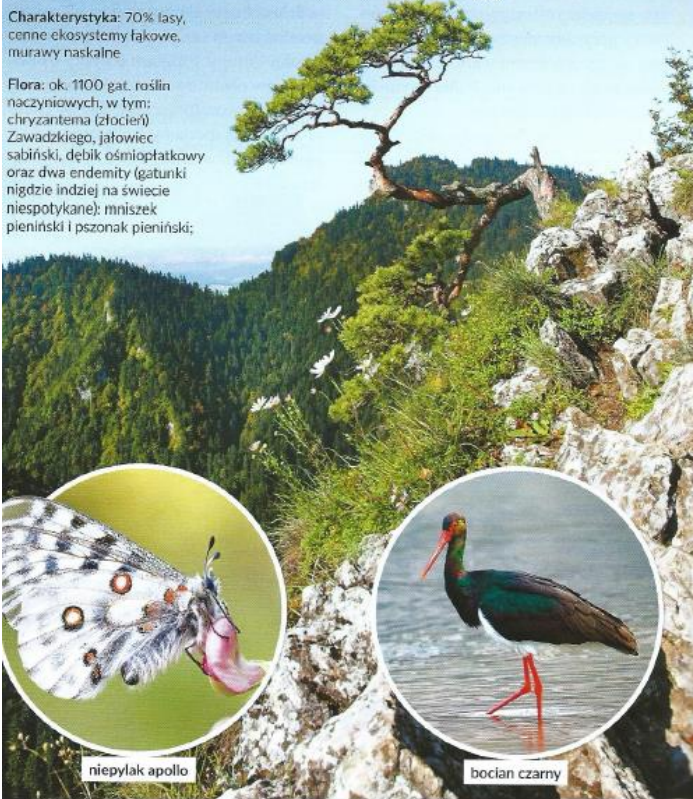
Położenie: południe Polski, województwo małopolskie; część pasma Pienin ze szczytem Trzy Korony i Przelomem Dunajca

Charakterystyka: 70% lasy, cenne ekosystemy łąkowe, murawy naskalne

Flora: ok. 1100 gat. roślin naczyniowych, w tym: chryzantema (złocień) Zawadzkiego, jałowiec sabiński, debik ośmiopłatkowy oraz dwa endemity (gatunki nigdzie indziej na świecie niespotykane): mniszek pienięży i pszonak pienięży;

Fauna: ponad 7 tys. gat. zwierząt, w tym ok. 235 gat. kręgowców (ssaki – m.in. borsuk, dzik, jeleni, ryś, żbik, kuna leśna; 15 gat. nietoperzy;

ptaki – nągornik, pomurnik, kopciuszek, bocian czarny, puchacz); ok. 6500 gat. bezkręgowców, m.in. 1555 gat. motyli (w tym niepylak apollo), co stanowi ok. 55% fauny Polski

niepylak apollo

bocian czarny

■ Park krajobrazowy

PARK KRAJOBRAZOWY ORLICH GNIAZD
Rok utworzenia: 1980

Powierzchnia: 60 808 ha

Położenie: na granicy województw śląskiego i małopolskiego, obejmuje część Wyzyny Krakowsko-Częstochowskiej

Charakterystyka: liczne zjawiska krasowe, w tym jaskinie; malownicze ruiny średniowiecznych zamków – „orlich gniazd”

Flora: ponad 1300 gat. roślin, w tym rzadkie i chronione gat. storczykowatych

Fauna: ssaki – liczne nietoperze, gronostaj, tchórz, wydra, orzesznica, bóbr; ptaki – m.in. krągulec, puszczyk, pójdzka, lelek kozodój; bezkręgowce – m.in. kozioróg dębosz, paż królowej, paż żeglarsz

ruiny zamku w Ogródziecu

gronostaj
(w szacie zimowej)

kozioróg dębosz

3. Pomniki przyrody

Pomniki przyrody są to pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej. Odznaczają się one indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je spośród innych tworów przyrody. Pomnikami przyrody są najczęściej okazałych rozmiarów drzewa, rodzime lub obce gatunki krzewów, źródła, wodospady, skałki, głązy narzutowe oraz jaskinie.

Temat oraz wykonane zadania (nie przepisuj teorii!!!) zapisz w zeszycie, zrób zdjęcie i wyślij na adres mailowy biologia.sps40@o2.pl.

W razie jakichkolwiek problemów pisz na wskazany adres a ja postaram się pomóc.

Jestem dla Was dostępna od 8:00 do 14:00

Czy zadania wykonałeś/aś:

- A) Samodzielnie
- B) Z niewielką pomocą członków rodziny
- C) Z dużą pomocą członków rodziny

Zadanie 1.

Podkreśl obszarowe formy ochrony przyrody.

- Parki narodowe;
- Rezerваты przyrody;
- Pomniki przyrody;
- Parki krajobrazowe;
- Obszary chronionego krajobrazu;
- Ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów;
- Obszary Natura 2000.

Zadanie 2.

Na podstawie opisu rozpoznaj formę ochrony przyrody i podaj jej nazwę.

- I.** Obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, do których są zaliczane ekosystemy i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, zwierząt i grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi oraz walorami krajobrazowymi.

Forma ochrony przyrody:.....

- II.** Pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej. Odznaczają się cechami wyróżniającymi je wśród innych tworów przyrody.

Forma ochrony przyrody:.....

- III.** Obszar wyróżniający się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, społecznymi, kulturowymi i edukacyjnymi, o powierzchni nie mniejszej niż 1000 ha, na którym ochronie podlega cała przyroda oraz walory krajobrazowe.

Forma ochrony przyrody:.....